METSÄTALOUS

Kyllä kaarnakuoriainen on pahempi tuholainen. Näilläkään ruskomäntypistiäisten toukkamäärillä puita ei ole kuollut. **ASIANTUNTIJA KARI LAIHO, METSÄNHOITOYHDISTYS LOUNAMETSÄ**

Valtiovarainministeriöltä tyly tyrmäys Metsähallitus-laille

Metsähallituksen organisaatiouudistuksesta valmisteltua lakiesitystä ei voida valtiovarainministeriön mielestä antaa eduskunnalle. Ministeriö pitää esityksen taloudellisia arvioita puutteellisina.

Uutta lakia Metsähallituksesta on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriön johdolla. Lain keskeisin osa on Metsähallituksen metsätalouden liiketoiminnan yhtiöittäminen Metsätalous Oy:ksi.

Valtiovarainministeriö (VM) korostaa lakiesityksestä antamassaan lausunnossa, että Metsähallitus on ollut nykymuodossaan toimiva organisaatio.

Metsähallitusta koskevan lainsäädännön uudistamista VM pitää sinänsä perusteltuna. Nyt esitetyssä muodossa uudistus saa kuitenkin täystyrmäyksen.

Metsähallituksen metsätalousliiketoiminnan yhtiöittäminen lakisääteisenä monopoliyhtiönä vaatii rahaministeriön mielestä vielä jatkoarviointia.

”Valtiovarainministeriö ei voi tältä osin puoltaa ehdotusta”, todetaan VM:n lausunnossa. Sen ovat allekirjoittaneet valtiosihteeri **Martti Hetemäki** ja budjettipäällikkö **Hannu Mäkinen**.

Lakiesitys ei ole VM:n mukaan ”siinä valmisteluvaiheessa, että se voitaisiin antaa ehdotetussa muodossa eduskunnalle”.

Vaikutuksia ei arvioitu

VM:n mielestä esitysluonnos ei sisällä riittävän perusteellisia arvioita ehdotetun mallin taloudellisista vaikutuksista. Vaikutukset esimerkiksi valtion talousarvioon puuttuvat.

Valtion kassakirstua vartioiva ministeriö muistuttaa, että Metsähallituksen omaisuuden arvon ja toiminnan liikearvon säilyttäminen on ensiarvoisen tärkeää ja että Metsähallitus on tärkeä toimija Suomen puuhuollon kannalta.

Ehdotetussa mallissa erityisesti Metsätalous Oy:n tase ja yhtiön toimintamahdollisuudet eri markkinaolosuhteissa pitää vielä selvittää perusteellisesti.

VM:n mielestä lisäarviointia vaatii myös se, mitä valtion ja nykyisen Metsähallituksen tehtäviä siirrettäisiin Metsätalous Oy:lle.

Lisäksi yhtiön ohjausmalli pitää arvioida siltä kannalta, että eduskunnan ja valtioneuvoston toimivalta säilytetään vahvana.

Jos erilleen, puretaan kokonaan

Metsähallitusta koskevaa lainsäädäntöä ryhdyttiin valmistelemaan pääministeri **Jyrki Kataisen** (kok.) hallitusohjelman linjausten perusteella.

Metsähallituksen säilyttäminen yhtenä kokonaisuutena ja omaisuuden pitäminen valtion omistuksessa ovat olleet hallitusohjelman mukaan valmistelun lähtökohtana.

Metsähallitus toimii tällä hetkellä liikelaitoksena. Sillä on liiketoiminnan lisäksi julkisia hallintotehtäviä kuten luonnonsuojeluun ja retkeilyyn varattujen valtion maiden hoito, retkeilypalvelujen tuottaminen ja erävalvonta.

VM katsoo, että jos liiketoiminta eriytetään nyt entistä enemmän, pitäisi julkinen toiminta ja liiketoiminta olla konsernitasolla selvästi erillään toisistaan.

Vaikka hallitusohjelmassa on todettu, että Metsähallitus säilytetään yhtenä kokonaisuutena, valtiontaloudelliset syyt ja toiminnan läpinäkyvyys huomioiden järjestelyn purkaminen olisi tarkoituksenmukaista, VM esittää.

Maa- ja metsätalousministeriön tavoitteena on ollut, että uusi Metsähallitus-laki saadaan voimaan ensi vuoden alussa. VM luonnehtii aikataulua erittäin haasteelliseksi.

Lausuntoja Metsähallituksen yhtiöittämisestä saapui maa- ja metsätalousministeriöön kaikkiaan viitisenkymmentä.

JUHA KAIHLANEN

Metsähallitus lopetti liiketoimintayksikön

Metsähallitus lakkautti kesäkuun lopulla yhden liiketoimintayksiköistään. Samassa yhteydessä päättyi Metsähallituksen johtoryhmään kuuluneen **Ilmo Kolehmaisen**, 58, työsuhde, kertoo Metsähallitus verkkosivuillaan.

Erilliseen portfolioyksikköön ei enää ollut tarvetta, koska siihen kuuluvaa toimintaa on vähennetty jo aiemmin, Metsähallitus perustelee.

Metsähallituksen maa-ainestoiminta on järjestelty uudelleen, Villi Pohjola ja Eräsetti Oy myyty.

Portfolioyksikköä johtaneelle Kolehmaiselle ei löytynyt enää töitä ja hänen työsuhteensa Metsähallitukseen päättyi.

Laatumaan johtajaksi jo aiemmin nimitetystä **Tuomas Hallenbergista** tulee Metsähallituksen johtoryhmän uusi jäsen. Laatumaan johtaja raportoi jatkossa suoraan Metsähallituksen toimitusjohtajalle.

MT

Orpo neuvottelee ratkaisuista elokuussa

Maa- ja metsätalousministeri **Petteri Orpo** (kok.) varoo ottamasta vielä tässä vaiheessa kantaa esitettyyn Metsähallituksen metsätalouden yhtiöittämiseen.

”Koska asia on koko Suomelle tärkeä, haluan uunituoreena ministerinä tutustua perusteellisesti lähiviikkoina metsähallituslakiesitykseen ja siitä saatuihin lausuntoihin”, Orpo sanoi torstaina.

Ratkaisuja lakiesityksen mahdollisesta etenemisestä eduskuntaan on näillä näkymin odotettavissa vasta loppukesästä.

”Elokuun aikana minulla on tarkoitus käydä asiasta keskusteluja poliittisten puolueiden sekä sidosryhmien kesken”, Orpo arvioi aikataulua.

Metsähallitus-laki on niin sanottu budjettilaki, ja siksi se olisi hyvä saada voimaan budjettikauden vaihtuessa vuoden alussa.

Alun perin lakiesitys piti tuoda hallituksen talouspoliittisen ministerivaliokunnan päätettäväksi jo menneen kevään kuluessa, jotta eduskunnalla olisi ollut riittävästi aikaa käsitellä esitystä ja ministeriöllä sen jälkeen aikaa valmistella lain edellyttämät toimet.

JUHA KAIHLANEN

Oikeusministeriö kiirehtii uudistusta

Oikeusministeriö kiirehtii Metsähallituksen lakiuudistusta. Esitykseen sisältyvä metsätalouden liiketoiminnan yhtiöittäminen ei kuitenkaan ole välttämätöntä.

Oikeusministeriö huomauttaa, ettei kilpailuneutraliteetti vaadi yhtiöittämistä. Itsenäisen julkisoikeudellisen laitoksen konkurssikelpoisuudesta ja verotuksesta voidaan nimenomaisesti lailla säätää.

”Eri asia on se, onko julkisoikeudellisen laitoksen muoto luonteva organisaatiomalli merkittävän liiketoiminnan harjoittamiseen”, lausunnossa todetaan.

Tällä hetkellä Metsähallitukseen sovelletaan vuonna 2010 kumottua lakia valtion liikelaitoksista. Nykyinen järjestely on tarkoitettu väliaikaiseksi.

Oikeusministeriö pitää tärkeänä, että Metsähallitusta koskeva lainsäädäntö saadaan uudistettua ja nykyinen siirtymävaihe ohitettua.

Työ- ja elinkeinoministeriö korostaa, että perustettavan yhtiön taseen tulee olla riittävän vahva pitkäjänteisen toiminnan varmistamiseksi.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto puolestaan varoittaa, ettei tase saa olla liian vahva, koska korkea omavaraisuusaste voi antaa yritykselle muita paremman kilpailuaseman.

JUHA KAIHLANEN

BO STRANDEN

Männyt selviävät yleensä hengissä, vaikka ruskomäntypistiäisen toukat kaluavat oksat paljaaksi vanhoista neulasista.

Tupsupäiset männyt kielivät ruskomäntypistiäisestä

Männynneulasia syövä ruskomäntypistiäinen on yleistynyt tänä kesänä.

Sen toukat syövät männynneulasia uusinta neulaskertaa lukuunottamatta, joten tuho näkyy tupsuoksaisina, ruotomaisina puina. Syödyt puut ovat kurjan näköisiä, mutta lähes kaikki selviävät tuoreimman neulaskertansa varassa.

Mäntyjen kasvu taantuu kuitenkin 30–40 prosenttia vuosiksi, koska puut menettävät runsaasti yhteyttävää neulasmassaa kesken parhaan kasvukauden.

”Tuhoja on aikaisempia vuosia laajemmalla. Viime vuonna tulivat ensimmäiset tuhoilmoitukset, tänä vuonna niitä on tullut sadoilta metsätiloilta”, kertoo Suomen metsäkeskuksen hyönteistuhovastaava **Hannu Heikkilä**.

Metsäkeskukselle on kerrottu tuhoista Varsinais-Suomessa, Satakunnassa sekä Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla. Erityisen runsas kanta on Vakka-Suomen alueella.

”Koko Vakka-Suomen alueella joka kylästä löytyy. Valoisimmilla paikoilla tuhot alkoivat kolme viikkoa sitten, nyt ollaan noin puolivälissä”, arvioi metsänhoitoyhdistys Lounametsän asiantuntija **Kari Laiho**.

Tuhoja on löytynyt lähinnä taimikoista.

Ruskomäntypistiäisen toukat alkavat syödä neulasia kesäkuussa. Heinäkuussa toukat laskeutuvat maahan koteloitumaan. Aikuiset kuoriutuvat kotelokopista elo-syyskuussa tai vasta seuraavana vuonna.

Tuhot alkoivat valoisilla alueilla, nyt neulasia syödään varjopaikoista, kertoo Kari Laiho.

Piikki 5-6 vuoden välein

Tänä vuonna havaitut tuhot sopivat sääntöön, jonka mukaan kanta runsastuu viiden-kuuden vuoden välein.

Nyt esiintyvät tuhot eivät ole toistaiseksi yhtä vakavia kuin edellinen hyöky vuosina 2007–2010. Kuusi vuotta sitten maa- ja metsätalousministeriö määräsi torjumaan hyönteistä lentoruiskutuksin, kun tuhot uhkasivat tappaa karujen maiden männiköitä Uudenkaupungin Lokalahdella. Lentoruiskutus monisärmiövirusvalmisteella tepsii keväällä, mutta se tulee kalliiksi.

”Pelkkien kasvutappioiden vuoksi ministeriö ei määrää torjuntaruiskutuksia”, Heikkilä toteaa.

”Kyllä kaarnakuoriainen on pahempi tuholainen. Näilläkään toukkamäärillä puita ei ole kuollut”, sanoo Laiho.

Pihapuista toukkia voi vaikka ravistella pois. Mäntysuopakin voi tehota, samoin varsinaiset hyönteisten torjuntaan käytettävät aineet.

Havaintoja myös idässä

Metsäkeskus ei ole saanut tuhoilmoituksia kuin Länsi-Suomesta, mutta ruskomäntypistiäinen on yleistynyt muuallakin.

”Meille on tullut puolenkymmentä havaintoa. Ne ovat pienialaisia tuhokeskittymiä, erityisesti taimikkovaltaisissa metsissä”, kertoo Kerimäen alueen metsäneuvoja **Piia Kietäväinen** metsänhoitoyhdistys Itä-Savosta.

”Suurin osa metsänomistajista osaa arvata, mistä on kyse. Mutta kyllä se aina vähän hätkähdyttää ja säikäyttää.”

HENRIK SCHÄFER

Yksityisen metsän osuus kunnan metsän pinta-alasta

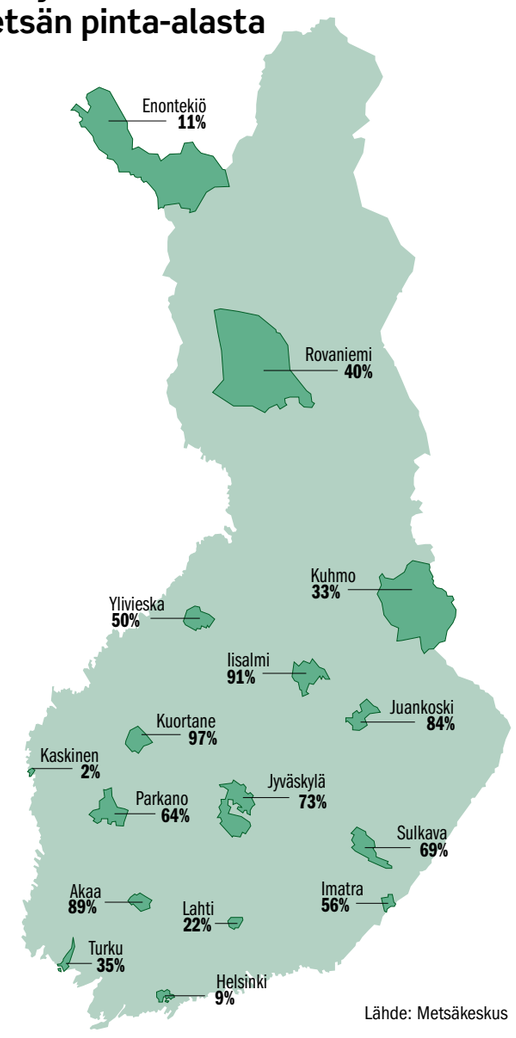

Lähde: Metsäkeskus MT

Kaskisissa yksityismetsiä 2 prosenttia, Kuortaneella 97

Yksityisillä metsänomistajilla on hallussaan keskimäärin 54 prosenttia kuntien metsäisestä pinta-alasta.

Metsäkeskus julkaisi hiljattain kunnittaiset metsävaratiedot yksityismetsistä.

Yksityisten omistama metsän osuus vaihtelee paljon: Kaskisissa vain kaksi prosenttia on yksityisessä omistuksessa, kun taas Kuortaneella vastaava luku on 97.

Utsjoella, Inarissa ja Helsingissä reilut 90 prosenttia metsistä on valtion tai muun omistajan hallussa.

Etelä-Pohjanmaalla, Uudellamaalla ja Päijät-Hämeessä yksityisten omistusprosentit ovat erityisen suuret.

Yhteensä 56 kunnassa yksityiset omistavat 90 prosenttia tai enemmän kunnan alueen metsämaasta.

Pirkanmaalla ja Etelä-Karjalassa paras kasvu

Myös puun vuosittaisessa kasvussa on suuria paikkakuntakohtaisia eroja. Lempäälän ja Imatran metsissä puu kasvaa keskimäärin yhdeksän kuutiometriä hehtaarilla vuoden aikana.

Noin kahdeksan kuution hehtaarikasvu vuodessa saavutetaan myös Nastolassa, Valkeakoskella, Parikkalassa ja Hattulassa.

Hitainta puun kasvu on Pohjois-Suomen kunnissa.

Esimerkiksi Kolarissa ja Muoniossa puu kasvaa hehtaarilla keskimäärin vain yhden kuution vuodessa.

Metsävaratiedot yleistettyjä

Kuntatason metsävaratieto on tuotettu summaamalla kunnan alueella olevien metsävarakuvioiden tiedot yhteen.

Tieto on yleistetty koskemaan koko kuntaa, jos sen alueelta on ollut käytettävissä vähintään 30 prosenttia laatukriteerit täyttävää metsävara-aineistoa.

Metsäkeskuksen tietoja päivitetään jatkossa kuukausittain.

ANNI-SOFIA HOPPI